

Vyučovací hodina - několik předpokladů pro to, aby mohla být úspěšná.

ZÁKONITOSTI UČENÍ:

1. Motivace
2. Transfer
3. Opakování
4. Zpětná vazba

Klíčovou roli hraje paměť:

dítě/člověk si pamatuje 20% toho, co slyší, 30 % toho, co vidí, 70 %, o čem mluví a 90 % toho, co sám dělá.

Zákonitosti - zákon asociace (místo, čas), podobnosti

Dítě není! tabula rasa (nepopsaný list).

Konstruktivismus - miskoncepce, prekoncepce (kognitivistické teorie). Má nějakou představu. Je partnerem a můžeme se i my od něj něco naučit! Subjekt - subjekt. I když n straně učitele je větší procento decizní složky.

- 1) Cílová skupina – uvědomit si pro jaké děti program připravuji (heterogenní / homogenní skupina – porovnávání co do věku, ale i znalostí, zázemí, zkušeností atp.).

Předškolní děti (3-6) – Důraz klást na prožitek – zapojení smyslů, symbolické vnímání, prožití tématu nebo příběhu (v předškolním věku si děti pamatují to, co samy prožijí, to jim zůstává). V tomto věku si dítě tvoří **postoje**, ne znalosti.

Mladší školní věk (6-10) – Stále důraz na **prožití témat**, utváření zkušeností a postojů – soustředit se na témata (každý příběh by měl mít **jednu hlavní myšlenku** a její použití pro dětský život) – nejprve stojí **dětská zkušenost** (něco si samy vyzkoušejí, prožijí, zakusí, udělají s něčím zkušenost, pak následuje shrnutí a nějaká hlavní myšlenka).

Starší školní věk (11-15) – **Důraz na rozum** – dítě začíná uvažovat jako dospělý, je schopno abstrakce, uvažování v čase a prostoru, klade si kritické otázky, je hloubavé a chce racionální vysvětlení. Diskutovat s dětmi, pustit se do teologických úvah, více témata a příběhy rozpracovávat po teologické stránce. **Děti nechat hledat v Bibli, číst z Bible, využívat skupinovou práci, kde děti samy hledají význam a smysl textu** – aby stěžejní myšlenky vyslovovaly ony (to, na co si člověk přijde sám, si mozek pamatuje narozdíl od toho, co jako hotové pravdy přijímáme od „autorit“ – jsou to „postřehy zadarmo“:)

Adolescence (od 15 let) – Jde o věk, kdy si dítě utváří vlastní identitu a hledá životní filosofie a postoje, které přijme za své. Důraz na diskusi, partnerský přístup k dětem, prostor pro jejich otázky, zařazovat témata, která je zajímají (zájem o veřejné dění, etická témata...).

Fáze hodiny (lekce):

1. Motivační
2. Nové učivo
3. Fixační

4. Kontrolní

Které prvky lekce by měl učitel promyslet?

A) CÍL - proč si klást cíle?

Určují směr. Děti ví, kam jdeme, mají představu o výuce, dodává jim to klid, bezpečí.

Cíl v nedělní škole: Mt 28,19-20: a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal

Cíle je třeba specifikovat do té míry, aby byly KONTROLOVATELNÉ!

Potřeba kritérií - vyjmenovat 5 postav, které Ježíš uzdravil

Boží učení dětem předávat skrze něco konkrétního. Příběhy. Události.

učit děti Boží lásce - to je hezké. ale! dítě se bude umět zastat kamaráda. BUĎTE

KONKRÉTNÍ!!! Hleďte vždy aplikaci pro praktický život dítěte

K cíli vedou jednotlivé úkoly - když řeknete dítěti: Přečti verš z Jana 13, 5. Řekni jej vlastními slovy. To vede k cíli: umět přeformulovat biblický text

B) TÉMA - VOLBA TÉMATU: SLEDUJE CÍL, NAVAZUJE NA NĚJ

Téma je obsah – co budeme probírat?

Nabízí se chronologický postup, tematický postup. Téma je zpravidla dáno biblickým příběhem.

Na internetu existuje řada již zpracovaných témat.

C) MOTIVACE

Získat si děti. Získat si jejich POZORNOST - mnoho vlivů, ale ten od učitele je nejlepší a stojí za to věnovat mu svůj čas.

Projevit nadšení ☺ Své problémy netahat na žáky.

Jak motivovat: příběhem, tajemnou krabicí, akcí, "něco" donesu.

Nevhodné začátky: Děti, chcete slyšet příběh o ztracené ovci? Néééééé.

Dnes si povíme příběh o ztracené ovci. Jééé. To znám, to už jsem slyšel.

Motivace předmětem: Nuž - Boží slovo jako meč. Víra - a příklad "sekání prstů".

Ale nepřehánět: Slyšeli jste už tu katastrofu? Bylo to v černé kronice - stádo ovcí přejeté v tunelu.

DEJTE SI PRÁCI S MOTIVACÍ.

D) METODY - cesta k cíli.

aspekt didaktický:

1. Slovní - výklad, rozhovor

2. Názorně-demonstrační - zapojení zraku, sluchu

3. Praktické - žáci pracují, vyvíjejí vlastní aktivitu

Odvíjí se od daného tématu. JAK NEJLÉPE SPLNÍM TENTO CÍL?

a) Narativní metoda – převyprávění příběhu – důraz je kladen na slova, aktivován je především sluch. Pro předškolní děti je tato metoda náročná – pokud se pro ni rozhodneme, je důležité doplnit vyprávění *názornými pomůckami a obrázky*. Pomůckou může být mimo jiné i flanelograf. V tomto případě je zapojen sluch a zrak.

Při narativní metodě je důležité pracovat s hlasem, intonací, a také se stavbou vyprávění. Každý příběh má motivaci, gradaci, vyvrcholení (po vyvrcholení pozornost dítěte klesá okamžitě téměř na nulu!).

Pro malé děti je dobré zařadit mnoho přímých řečí, modulaci hlasu, mimiku, gestikulaci, ...
Používat bychom měli jednoduchá slova a krátké věty tak, aby jim děti rozuměly. Text by měl být vyprávěn, nikoliv čten. Měli bychom však mít dopředu rozmyšleno, jakým způsobem příběh podáme, ideální je napsat si ho dopředu.

b) Dramatizace – Biblický příběh můžeme také zdramatizovat. Je to intenzivnější forma narativní metody – použijeme též kostýmy, rekvizity, kulisy, můžeme zapojit děti, popř. příběh s nimi ještě přehrát v jejich podání.

c) Prožitková pedagogika – Prožitková pedagogika zapojuje cíleně všechny kanály vnímání člověka – všechny smysly. Do centra nestaví slovo, ale zkušenost. Pro děti předškolního věku je vlastní zkušenost mnohem lépe hmatatelná a uchopitelná než slovo. Slova zapomene, zážitek a zkušenost si bude pamatovat. Může na ní stavět.
Obecně prožitková pedagogika pracuje v tzv. Kolbově cyklu.

Kolbův cyklus: 1) Zkušenost (aktivita, zážitek...); 2) Reflexe (ohlédnutí se zpět za danou aktivitou či prožitkem); 3) Zobecnění (formulování obecně platných pravidel); 4) Transfer (přenos) – co si z dané „aktivity“ můžeme odnést do dalších podobných situací?

D) FORMA - vnější stránka vyučovacího procesu
dle počtu žáků: frontální (vyprávění příběhu), skupinová - řešení problémového úkolu, individuální - činnost k zamýšlení, některé soutěživé prvky
dle prostředí: většinou si nemůžeme moc vybírat. **PŘEDEM SI UVĚDOMTE, CO MÁTE K DISPOZICI**

E) MATERIÁLNĚ-DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY (pomůcky)

Zlaté pravidlo Komenského:

Jak by se dal pojem, myšlenka znázornit?

2 stokoruny - lidé jsou stejní a přece jiní. Pro Pána Boha mají stejnou hodnotu.

Např. Voda - olej - hřích a Bůh. Trojúhelník - trojjedinost Boha.

REFLEXE UČITELE:

spirálovitý model, pohled zpět, který umožní pohled dopředu.

Výhody křesťanského učitele: věda sahá Bohu po kotníky.

Někdy mi přijde, že vědci se točí do kruhu a pravá podstata jim uniká.

Dva extrémy:

laik s láskou k dětem - pak můžu být zklamaný z toho, proč to děti nebaví

profesionál ovládající vše - nechápající, že děti nerostou v poznání Boha

MODLIT SE ZA DĚTI. - první výsada

VĚTŠINOU DĚTI CHTĚJÍ PŘIJÍT - není taková averze jako u školy klasické

MENŠÍ POČET DĚTÍ - z jedné stránky je to špatně ☹

NECHAT SE INSPIROVAT BOŽÍM SLOVEM - co nenačerpám já, nemohu předat ani dětem

Nevýhody (obtíže), nebezpečí, ne však neřešitelné:

a) jen 1 či 2 hodiny týdně - o co pak více musím tento čas využít

- b) poměrně široké věkové spektrum (i 5 let) - v dětském věku to jsou obrovské rozdíly
- c) nepožaduje se (většinou) žádné školení - nějak to zvládnou, příběhy si pamatují z besídky